

Az új szakképzési rendszer hatása és eredményei Baranyában

Piacsek László Zoltán

Neveléstudomány Ma és Pedagógia tanár Ma szakos hallgató

Kutatói kérdések:

1. A 2020. szeptember elsején bevezetett új szakképzési rendszer és működésének első négy tanéve hogyan hatott a középfokú beiskolázási tendenciákra Baranya vármegyében?
2. Az új szakképzési rendszer milyen változásokat generált a Baranya vármegyei duális képzésben?
3. Meghatározható-e bármi összefüggés a baranyai szakképzésben tanulók iskolája és lakóhelye között?
4. A duális képzésben a 2023/2024-es tanévben végzett tanulók, illetve képzésben résztvevők milyennek ítélik annak működését?

Baranya vármegye középfokú oktatási, nevelési körképe

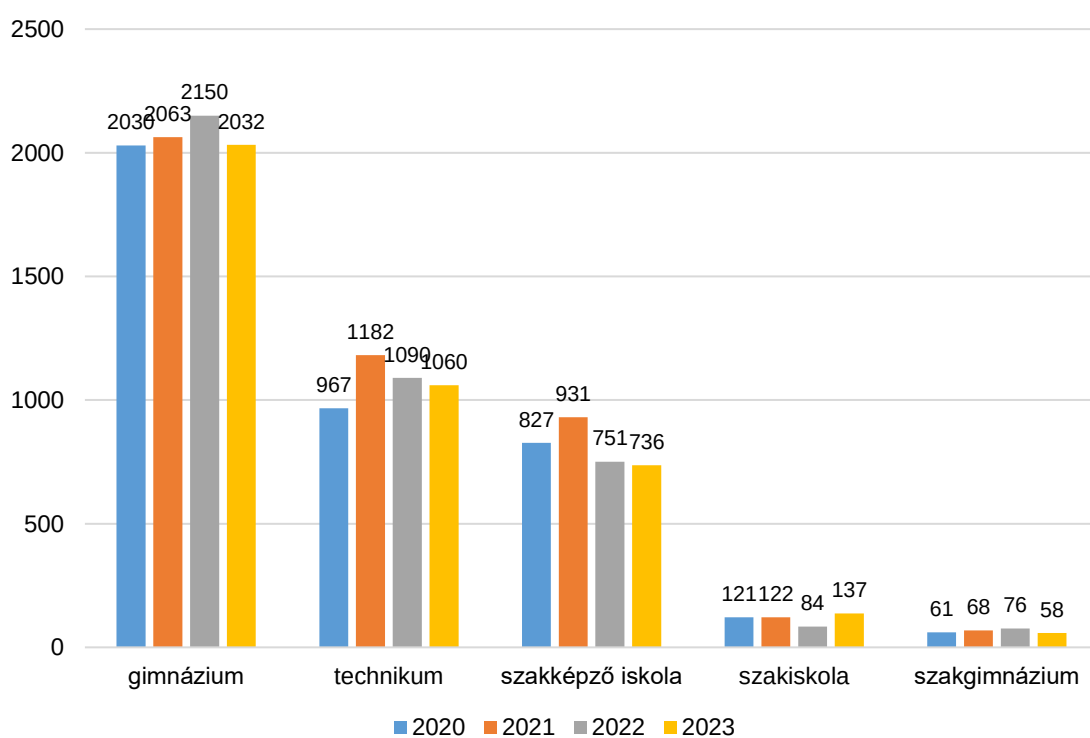
18 szakképző intézmény működik Baranyában, közülük

- kilenc található Pécsen,
- a Baranya Vármegyei SZC működtet 12 intézményt,
- kettőt a Déli Agrár Szakképzési Centrum,
- egyházi fenntartásban szintén kettő működik,
- egy intézményt a PTE, egy másikat pedig a Gandhi Alapítvány működtet,
- kizárólag technikai képzés két pécsi intézményben van.

22 gimnázium működik a vármegyében, közülük

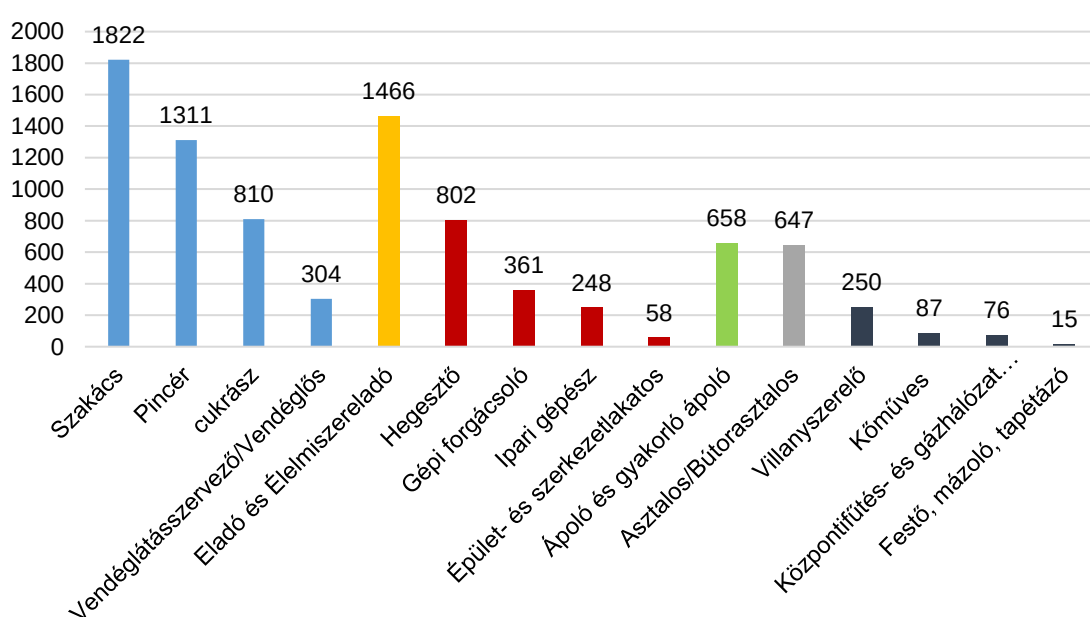
- egy gimnázium és szakgimnázium,
- egy gimnázium és szakképző iskola,
- négy intézmény pedig gimnáziumként és szakképző intézményként is kínál képzéseket.

A beiskolázott tanulók iskolatípusonkénti megoszlása Baranya vármegyében 2020-2023 között



A Baranya vármegyei középfokú oktatási, nevelési intézmények 9. évfolyamára beiratkozott tanulók, iskolatípusonkénti megoszlása (létszámadatok) 2020-2023 között. (Forrás: NSZFH, OH adatai alapján saját szerkesztés)

A legnagyobb létszámú tanulószerveződések Baranyában 2014-2022 között



A legnagyobb létszámú tanulószerveződések Baranyában 2014-2022 között. (Forrás: www.isziir.hu adatai alapján, saját szerkesztés)

3. A vármegyében is **erős befolyással van az iskola-, illetve szakmaválasztásra az intézmények megközelíthetősége**. A tanulók elsősorban a lakóhelyükhöz közel eső középiskolák közül választanak és ott olyan szakmákat tanulnak, melyek szerepelnek az adott intézmények kínálatában.

4. A tavalyi tanévben a BV-i SZC-ben végzettek körében lefolytatott adatgyűjtés és annak elemzése alapján - bár csak 21%-os volt a kitöltési arány -, elmondható, hogy a kérdőívet kitöltött tanulók és képzésben résztvevők **alapvetően elégedettek voltak a szakirányú oktatásukkal** és a képzőhelyük szakképzési munkájával.

1. Megállapítások:

- a 9. évfolyamos **tanulók fele** (50,25%-a) **gimnáziumba**,
- **45,25%-a pedig szakképző intézménybe** nyert felvételt; technikumba (25,75%), és szakképző iskolába (19,5%),
- szakiskolákba a fiatalok 2,86%-a iratkozott be,
- szakgimnáziumban a kilencedikesek 1,61%-a kezdte meg a tanulmányait.
- **Csak a 2021-2022-es tanévben iratkoztak többen szakképző intézménybe**, vagy szakképzést is folytató köznevelési intézménybe, mint gimnáziumba (240 fővel).
- Magasabb az országos átlagnál a gimnáziumokba, a szakképző iskolákba és a szakiskolákba járók aránya.
- **A technikumokban** a legnagyobb létszámú beiskolázás a következő ágazatokban volt: **informatika és távközlés, a turizmus-vendéglátás, rendészet és közszolgálat, egészségügy, valamint a mezőgazdaság és erdészet**.
- **A szakképző iskolák** a legtöbb tanulót **turizmus-vendéglátás, kereskedelem, gépészet és építőipar** ágazatban iskolázták be.

2. Megállapítások:

- A legtöbb tanulót foglalkoztató ágazatok **az elmúlt 10 évben** a következők voltak: **turizmus-vendéglátás, kereskedelem, gépészet, építőipar** (és az építőiparhoz kapcsolódó, vagy ahhoz is kapcsolható ágazatok, illetve szakmák), valamint az **egészségügy**.
- Az **új szakképzési rendszer** alapján már megfigyelhetők **tanulói, és felnőttképzési** jogviszonyos tendenciák is. Az előbbi esetében a felsorolt ágazati lista kiegészíthető **az informatika és távközléssel**, az utóbbi esetében pedig a **gazdálkodás és menedzsmenttel**.
- Az **új szakképzési rendszer** által kínált lehetőségek kihasználása **elsősorban a felnőttképzési jogviszonyos duális képzésen**, azon belül is a **saját dolgozós képzésen** érhető leginkább tetten.
- 2023 végére közel **fele-fele arányban** (46-54%) voltak felnőttképzési-, és tanulói jogviszonyos **szakképzési munkaszerződések**, valamint a **duális képzőhelyek száma 2024-re megduplázódott**.

Kapcsolódó irodalom:

- Györgyi Zoltán – Piacsek László Zoltán (2024): Változások és ellentmondások: a Szakképzés 4.0. program első tapasztalatai Baranya vármegyében. In: ÁTTEKINTÉS II. Tanulmánykötet. PTE-BTK Neveléstudományi Intézet. Pécs. 317-329. o.

Kapcsolódó weboldal:

- Baranya vármegyei pályaelemzős portál: <https://palyavalasztasbaranya.hu/>